

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Vores egen center-periferi scene

Müller, Jens

Published in:
FAU nyt : Nyhedsbrev

Publication date:
2007

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Müller, J. (2007). Vores egen center-periferi scene. *FAU nyt : Nyhedsbrev*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Endelige bidrag til FAU jubilæumspjecen

Vores egen center-periferi scene

Jens Müller, civilingeniør, Aalborg Universitet

Det føltes som noget af et fagligt tomrum da jeg efter 7 år på Institut og senere Center for Udviklingsforskning (CUF) i 1978 flyttede ud i den danske periferi til det teknisk-naturvidenskabelige fakultet (tek-nat) på Aalborg Universitets Center (AUC).

Her var der kun lige blevet dannet en gruppe til opstart af udviklingsstudier ved det samfundsvidenskabelige fakultet. Heldigvis hørte denne gruppe til det samme institut som jeg blev ansat ved, nemlig Institut for Samfundsudvikling og Planlægning. Jeg fik hurtigt kontakt med gruppen og vi dannede Gruppen for Udviklingsforskning (GUF).

Mit job blev at indføre samfundsfag på ingeniørstudierne. Det var noget af en udfordring at få mine ingeniørkolleger til at gå med til at de studerende nu også skulle beskæftige sig med samfundsmæssige problemer. Ingeniørfagene går jo ud på at finde løsninger, uanset hvad de bagvedliggende problemer kan være. Heldigvis havde DTH lavet et Institut for Samfundsfag, hvor jeg kunne hente faglig inspiration og ikke mindst legitimitet til mit forehavende på AUC.

På den anden side viste det sig noget nær umuligt at få den samfundsfaglige lærerstab til at beskæftige sig med teknologi. Jeg forsøgte forgæves i starten at foreslå teknologifag indført på samfundsstudierne. Den måtte jeg skam ”længere ud på landet” med, ja helt til Roskilde, hvor RUC havde etableret sit Tek-Sam studie.

Her kommer FAU så ind i billedet

Sammen med GUF medlemmerne Henrik Nielsen, Hans Gullestrup, Svend Petersen og Georg Sørensen arrangerede vi i april 1981 et seminar om Norden og udviklingstendenserne i Den Tredje Verden i Rødhus – så langt ude i periferien, som vi næsten kunne komme. Her blev flere af os hooked på idéen om at slå udviklingsforskningens klude sammen. Dette var også oppe og vende på seminaret i Karrebæksminde i marts 1982. Disse og andre seminarer lagde så grunden til FAU's oprettelse senere i 1982.

Specielt fik vi fra AUC nytte og fornøjelse af at være med til at arrangere seminarerne i Skallerup – en tand længere ude i periferien end Rødhus. Det var i høj grad FAU seminarerne, der gjorde det muligt for en enlig Aalborg ingeniør og udviklingsforsker at få en spændende teknologi-samfunds faglig dialog i gang, ikke blot med DTH og RUC folk, men også med det meste af viften af samf og hum miljøer.

Dette var især nyttigt da jeg i 1988 var med til at starte en civilingeniør specialiseringslinie i International Teknologi Planlægning (ITP). Foreningen af Rådgivende Ingeniører havde presset på for at få internationaliseret ingeniørstudierne. De havde haft for mange medlemmer ude i den vide verden, som havde lavet katastrofale ”hvide elefanter”, og som kom hjem enten som racister eller som drukkenbolte. De kom jo ud for større problemer i udlandet end de var vant til hjemmefra, men forklarede dette med at de fremmede var dumme, eller at de selv ikke var ingeniørfagligt kloge nok og derfor måtte trøste sig med flasken.

Rigtig mange af vores ITP studenter havde stor faglig og social nytte af at være med på FAU seminarerne på Djursvold i løbet af 1990'erne. Flere fandt ind i samfundsfaglige netværk og mange af deres praktikprojekter foregik i udviklingslande. En hel del specialer brugte data fra disse projekter og henvisninger til deres FAU seminardeltagelse. Dette lettede i høj grad

vejledningsjobbet, for vi var ikke ret mange vejledere med viden og erfaring fra udviklingsforskning og -arbejde. Jeg har endog været vejleder for joint venture projekter mellem vores ITP studenter og samfundsaglige udviklingsstudenter. Både vores tek-nat og samf studerende fik endog betalt deres udgifter til at deltage i FAU's seminarer. Desuden var der ingen forelæsninger hos os i disse dage.

Da AUC i midten af 90'erne ændrede betegnelse til Aalborg Universitet (AAU) skete der også en gradvis udvanding af den problemorientering, som vi havde knoklet med at få indført på tek-nat. Og kort efter blev mit institut splittet op fra at have haft både tek-nat og samf ansatte. Dette betød et brud med det tætte daglige udviklingsforsknings miljø, et brud som deltagelse i FAU's aktiviteter dog lettede. Men en konsekvens af denne deling var at vi måtte lukke ITP specialiseringen og gå over til en noget smallere orientering nemlig til hvad der i dag hedder Environmental Management.

Selv fortsatte jeg dog som GUF medlem og bidrager da også stadig til undervisningen på vores udviklingsstudier. Men for yngre kolleger skal der noget af en overvindelse til at gå over på et fremmed institut og fakultet for at være med.

Udviklingsforskningens betingelser

Selvom Rådet for Udviklingsforskning (RUF) oprindeligt havde en vis grad af tek-sam udsyn blev det dog hen igennem 90'erne noget blakket. Da jeg og en kollega søgte om støtte til et projekt med titlen "Technological transformation in the informal sector in East Africa" blev vi afvist – men da vi kom igen med det nogenlunde samme indhold i ansøgningen, og inspireret af diskussion med FAU netværket fik ændret titlen til "Indigenous systems of *innovation* in East Africa", så fik vi bevillingen hjem.

Innovation er også blevet stikord for en del naturvidenskabelige udviklingsmiljøer indenfor fx medicin, skov- og landbrugs områderne. Disse har samlet sig i stærke forskningsnetværk, der nyder rimelig god støtte. Disse har jo en teknologi-vinkel, som på den anden side ofte er smal og sjældent refererer til den bredere teknologi-samfunds sammenhæng.

Det samme blev mere og mere tydeligt i ENRECA sammenhæng, hvor jeg i mange år sad i panelet. Og da det efterfølgende fra Dan&Ida's side blev anbefalet at ENRECA projekterne gerne skulle have bistandsrelevans, så knækkede også den ulands efterspørgsel-drevne kurve, som vi ellers havde prøvet at fremme.

I det hele taget har de super national liberalistiske vinde her i det nye århundrede med kravet om fra-tanke-til-faktura ikke gjort det lettere for den kritiske udviklingsforskning. Sammenfletningen mellem udviklingsforskningens miljøer og det bistands-industrielle-kompleks synes også at være blevet tættere på det sidste, hvad der heller ikke fremmer uafhængige forskningsvinklinger.

Med andre ord

Til lykke med FAU, som så sandelig skal fortsætte trods de noget sværere odds. Vi er mange i de geografiske og faglige periferier der ikke kan undvære FAU's hidtidige uafhængige, samlende og kritiske profilering.

Personligt vil jeg lige foreslå at FAU igen arrangerer de årlige seminarer i landets periferi, snarere end i centret, med mulighed for overnatning og fælles socialt netværks fokus. Godt nok lever vi i en verden der bliver mindre og mindre lokaliseret – men den hjemlige centralisering har sine omkostninger, ikke blot hvad pengepungen angår.

